

לבריאיות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

מדיני צירוף כלי לקודש

שנינו במסכת חגיגה, שהכלי מצרף קדשים שבתוכו להיות כדבר אחד, [שנאמר, "כִּף אַחַת יְעָרָה זָהָב מְלֵאָה קִטְרֶת", ללמד, שכל מה שבכף, נחשב כדבר אחד], כגון אם היו כמה חתיכות של אוכל קודש בכלי אחד, ונגע טבול יום בחתיכה אחת, הכלי מצרף את כל החתיכות, להיות נחשבים כולן כחתיכה אחת, ונפסלו כולן, כדין חתיכה שנגע בה טבול יום. [אבל אם היו אותן חתיכות של תרומה, לא נפסלה אלא אותה חתיכה שנגע בה, אבל השאר טהורות, כי לענין תרומה אינן נחשבות כחתיכה אחת].

ובסוגיתנו מבואר, שלא נאמר הדין הזה אלא בקדשים הניתנים בכלי לצורך, כגון לקדשם בו, אבל דברים שאינם צריכים לכלי, אין הכלי מצרפם.

ועל פי משנה זו, בתוספת מה שנתבאר בסוגיתנו, נאמרו הדינים הבאים:

א. מנחה הבאה מעשרון סולת, שחלקה בכלי לשני חצאים, שאינם נוגעים זה בזה, ונגע טבול יום באחד מהם, פסל את הכל, כי כל העשרון נחשב כדבר אחד על ידי צירוף הכלי.

ב. מנחה הבאה מעשרון סולת, שחלקה בכלי לשני חצאים, שאינם נוגעים זה בזה, וחזר והניח חצי עשרון שלישי בין חצאי העשרון של המנחה, ונגע בו טבול יום, לא פסל את העשרון [המחולק] של המנחה, כי רק מה שצריך לכלי הכלי מצרפו להיות כאחד, וחצי העשרון הנוסף שאינו מהמנחה, אינו צריך לכלי, ולכן אינו נחשב כאחד עם העשרון [המחולק] של המנחה.

ג. מנחה הבאה מעשרון סולת, שחלקה בכלי לשני חצאים שאינם נוגעים זה בזה, והכניס טבול יום אצבעו ביניהם בלא לגעת בהם [או בכלי], לא פסלם, כי אין להחשיב את שני חצאי העשרון הנחשבים מחוברים על ידי הכלי, כאילו כל מה שביניהם נחשב מהם ממש, [מחמת חיבורם], ולכן אין להחשיב את הנוגע ביניהם כאילו נגע בהם, אלא נגע באויר שביניהם בלבד, ואין דבר מטמא מאוירו בלא נגיעה, אלא כלי חרס בלבד.

צירוף דאורייתא או דרבנן

רב כהנא הסתפק, האם הדין הנ"ל, שהכלי מצרף את מה שבתוכו, הוא דין תורה, ואם כן, הכלי מצרף מה שבתוכו בין לחומרא, [כגון לעניין טומאה כנ"ל, שעל ידי מגע בחתיכה אחת, נטמא הכל], ובין לקולא, שהקומץ מצד אחד, כאילו קמץ מהכל. או שאין דין זה אלא מדרבנן, ולחומרא בלבד.

ולא נפשט ספקו בגמרא, אולם באו בגמרא כמה נסיונות לפשוט את הספק:

א. הוכחת בני רבי חייא שדין צירוף דאורייתא.

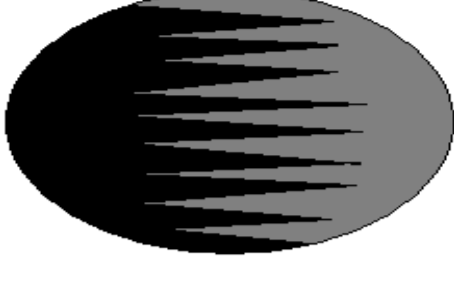
שנינו שאם ניתנו בכלי שתי מנחות שלא נקמצו, ולא נתערבו לגמרי, אלא מקצתן מעורבות, ומקצתן ניכרות לעצמן, קומץ מהמקום שלא נתערבו, וכשרות.

ולכאורה, אם אין הכלי מצרף כל מנחה אף לקולא לעניין קמיצה, אין תועלת בכך שמקצת מהמנחה [כדי שיעור קמיצה] ניכר לעצמו, כי שאר המנחה מעורבת בחברתה, ונמצא שחברתה מפרידה בין חלקי המנחה הזו ואינה מחוברת בשעת קמיצה. ואם כן על כרחך הכלי מצרף את המנחה אף לעניין קמיצה.

< אולם רבא דחה ראיה זו, כי ניתן להעמיד את המשנה באופן שכל מנחה מחוברת כולה, ואין בה הפסק על ידי חברתה, ובכל זאת אי אפשר לקמוץ

מהאמצע, שיש בו תערובת, אלא מהצדדים, כגון שהתערובת היא כמסרק, ואם כן, אם יקמוץ באמצע, יעלה בידו משתי המנחות, ורק בצדדים ניתן לקמוץ מכל אחת קומץ שלם.

מעורבות כמסרק באמצע ובצדדים אינן מעורבות

ב. הוכחת רבא שדין צירוף דאורייתא.

שנינו בברייתא שהכתוב "וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְקָמְצוֹ" מלמד שיש לקמוץ מהמנחה כשכולה מחוברת יחד ומכאן שלא יביא את העשרון חלוק בשני כלים ויקמוץ מאחד מהם.

ובפשטות, כוונת הברייתא, שדווקא כשהמנחה בשני כלים ממש, לא יקמוץ את המנחה, כי אינה נחשבת כמחוברת, אבל אם היו שני החצאים בכלי אחד, אף שאינם מחוברים בו, ניתן לקמוץ את המנחה. ומכאן שהכלי מצרף מה שבתוכו אף לקולא לעניין קמיצה.

< אולם אביי דחה ראיה זו, כי ניתן לומר, שהברייתא מלמדת, שאין לקמוץ מנחה הנתונה בשני כלים מחוברים, כגון קפיזא בקבא, [שחקק מידה קטנה בתוך מידה גדולה, ונתן בכל מידה חצי עשרון], ואף על פי שהם נוגעים זה בזה בגודש הכלי, משום שאינם מוקפים מחיצות יחד.

קפיזא בקבא
החצאים נוגעים זה
בזה רק במקום הגודש

ומכאן שאם הם מוקפים מחיצות יחד במקום נגיעתם זה בזה, ניתן לקמוץ מהם, אף כשיש מחיצה ביניהם למטה, [כעריבה של תרנגולים, שיש בה מחיצה נמוכה לחלק בין המים למורסן]. אולם כשאינם נוגעים זה בזה כלל, לעולם אין הכלי מצרפם.

בחיצה נמוכה
כעריבה של תרנגולים

צירוף כלי וחיבור מים

כבר נתבאר, שהכלי מצרף קדשים שבתוכו, שאם נגע טבול יום בחתיכה אחת, הרי זה כאילו נגע בכל מה שבתוכו, כי הכל נחשב כחתיכה אחת.

וכמו כן מבואר במקום אחר, שמים מחברים לטומאה, כגון אם היו שני אוכלים זה מעל גבי זה, ומים מקלחים מהעליון לתחתון, אם נטמא אחד מהם, נטמא גם חבירו.

ונסתפק רבי ירמיה, מה הדין כשהיו שני חצאי עשרון בכלי, ואחד החצאים היה מחובר על ידי מים לחצי עשרון שלישי שחוץ לכלי.

כשנגע טבול יום בחצי העשרון הפנימי שאינו מחובר לחיצון על ידי המים, ובכך נחשב כאילו נגע גם בחצי העשרון שמחובר לחיצון על ידי המים, ופוסלו משום צירוף כלי, האם נחשב ממש כאילו נגע בזה המחובר לחיצון על ידי המים, ומעתה גם החיצון טמא מחמת חיבורו לפנימי, או שרק לעניין טומאת עצמו, נחשב כל שבפנים כמחובר לחבירו, מחמת צירוף הכלי, אבל אינו חוזר ומטמא את החיצון על ידי חיבור המים.

וכן כשנטמא החיצון, ובכך טימא גם את הפנימי המחובר לו על ידי המים, האם הכלי מצרף את כל מה שבתוכו, ובכך נטמא גם חצי העשרון הפנימי שאינו מחובר לחיצון על ידי המים, או שאין הכלי מצרף מה שבתוכו, אלא כשנגע הטמא בתוכו ממש, ולא כשנגע בדבר שחוצה לו, המחובר לו על ידי המים.

ומסקנת הגמרא **תיקו**.

שבע לה טומאה

כבר נתבאר, שהכלי מצרף קדשים שבתוכו, ואם נגע טבול יום באחד מהם, נטמאו כולם.

אמנם כל זה כשנגע טבול יום באחת החתיכות כשכולן בפנים, אולם אם נגע באחת החתיכות כשהיתה חוץ לכלי, והכניסה לכלי, אין הכלי מצרף כל מה שבתוכו להיות כזו שנטמאה, אלא היא טמאה והשאר טהורות.

והסתפק רבא, מה הדין, אם אחר שהכניס את החתיכה הטמאה לכלי עם האחרות, חזר טבול ונגע בה, האם עתה הוא מטמא אותה פעם נוספת, ומאחר שהכלי מצרף כל מה שבתוכו, נטמאו גם כל החתיכות האחרות.

או מאחר שאותה חתיכה כבר טמאה קודם הנגיעה הזו, אינה נטמאת שוב, [=שבעה לה טומאה], ומאחר שאין בנגיעת הטמא הזו כדי לטמאותה, גם שאר החתיכות אינן נטמאות.

ואביי ניסה לפשוט ספק זה משני מקומות.

א. מרישא [דמתניתין במסכת כלים].

סדין ששכב עליו זב, ונעשה טמא טומאת מדרס, [שהיא טומאה חמורה], ולאחר מכן עשו ממנו וילון, [לפרוס כנגד הפתח], ותלו אותו על גבי הפתח, נטהר הוא בכך מטומאת מדרס, כי אין דבר טמא מדרס אלא כשהוא עשוי לשכיבה או לישיבה, אבל וילון שאין עשוי לכך, אינו מטמא טומאת מדרס.

לדעת חכמים – אף על פי שהוילון שטהור מטומאת מדרס, מכל מקום טמא הוא טומאה קלה, כדין דבר שנגע בטומאת מדרס, כי נגע בעצמו קודם שנעשה וילון.

ולדעת רבי יוסי – אם מתחילה לא נגע בו זב בפועל, לא נעשה טמא טומאת מגע מדרס, מחמת שנגע בעצמו, [אלא רק טומאת מדרס מחמת שכיבת הזב], ורק אם מתחילה, מלבד שכיבת הזב, גם נגע בו זב, נטמא טומאת מדרס, וטומאת מגע מדרס, וכשבטל מהיות מדרס, עדיין טמא טומאת מגע מדרס.

אביי רצה להוכיח מדברי רבי יוסי אלו, שדבר יכול לקבל טומאה קלה של מגע מדרס על ידי נגיעת הזב, גם אחר שכבר קיבל טומאה חמורה של מדרס על ידי שכיבת הזב, [ואין אומרים שבעה לה טומאה], ומכאן, שדבר הנטמא שתי פעמים, נחשב כמקבל טומאה בכל פעם. [והוא הדין לעניין מנחה טמאה שניתנה בכלי שאם יגע בה הטמא פעם נוספת נחשבת כמקבלת טומאה עתה והכלי מצרף את כל שבתוכו לקבלת טומאה זו].

אולם רבא דחה הוכחה זו, כי ניתן להעמיד את דינו של רבי יוסי, כשמתחילה נטמא הסדין על ידי מגע הזב, ואחר כך נטמא במדרס, שבזה ודאי חלה טומאה שניה על הראשונה, כי היא חמורה ממנה. אבל כשטומאה שניה אינה מוסיפה על הראשונה כלום, הרי היא כמי שאינה כלל, ואין כאן אלא טומאה ראשונה.

ב. מסיפא [דמתניתין במסכת כלים].

שני סדינים מקופלים ומונחים זה על גב זה, וישב הזב עליהם, הכל מודים [אפילו רבי יוסי] שהסדין העליון, טמא טומאת מדרס, [כי ישב עליו הזב], והסדין התחתון טמא גם טומאת מדרס, [מחמת ישיבת הזב, שכן כל שהוא תחת הזב, ואפילו עשר מצעות זו תחת זו, כולן טמאות טומאת מדרס], וגם טומאת מגע מדרס, כי נגע בעליון הטמא טומאת מדרס.

אביי רצה להוכיח מדין זה, שדבר הטמא טומאה חמורה של מדרס, חוזר ומקבל גם טומאה קלה של מגע מדרס, [ואין אומרים שבעה לה טומאה].

אולם רבא דחה הוכחה זו, כי יתכן שדווקא כששתי הטומאות באות כאחת, חלות שתיהן, אבל אם הדבר כבר היה טמא טומאת מדרס, לא היה חוזר ומקבל טומאת מגע מדרס.

עשרון שחלקו ואבד חלק אחד

והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון

מנחה שחלקה לשנים, חלק אחד קיים, וחלק אחד אבד, והפריש סולת אחרת תחת החלק האבוד, ואחר כך נמצא האבוד, ונתן את שלושתם בכלי אחד.

נמצא שיש כאן (א) את זה שהיה קיים כל הזמן.

(ב) ואת זה שאבד ונמצא. (ג) וכן חלק נוסף,

שהפריש להשלמת חלק א' כשאבד חלק ב'.

לדעת רבא – מאחר שאין הכלי מצרף אלא את הצריך לכלי, **אין מצטרפים אלא החלקים שהיו עומדים להיות קרבים יחד**, ולכן, אם נטמא החלק שהיה קיים כל הזמן, נטמאו עמו שאר החלקים, החלק שאבד נטמא עם הראשון, משום שמתחילה היה עומד להיקרב עמו, וגם החלק שהופרש תחת האבוד נטמא עם הראשון, כי אחר כך היה עומד להיקרב עמו. אבל אם נטמא החלק האבוד, או שנטמא החלק שהופרש תחתיו, רק החלק הראשון שהיה קיים תמיד, נטמא עם אחד מאלו, אבל שני אלו אינם מצטרפים זה עם זה, כי מעולם לא היו עומדים להיקרב יחדיו.

ולדעת אביי – אף שאין כלי מצרף אלא את הצריך לכלי, **כל אלו מצטרפים זה עם זה, ואפילו האבוד והמופרש תחתיו, כי כולם באו לצורך אותה מנחה**, ומאחר שכולם בני אותה בקתה, כולם מצטרפים.

וכן לעניין קמיצה

מנחה שחלקה לשנים, חלק אחד קיים, וחלק אחד אבד, והפריש סולת אחרת תחת החלק האבוד, ואחר כך נמצא האבוד, ונתן את שלושתם בכלי אחד.

נמצא שיש כאן (א) את זה שהיה קיים כל הזמן.

(ב) ואת זה שאבד ונמצא. (ג) וכן חלק נוסף,

שהפריש להשלמת חלק א' כשאבד חלק ב'.

וכלל בידינו, שאין הקמיצה מתרת אלא את העשרון שנקמצה ממנו ולפיכך:

לדעת רבא – **אם קמץ מהחלק שאבד, שיריו של החלק האבוד הנקמץ, וכן החלק הראשון כולו נאכלים**, כדין שיירי המנחה, כי שניהם יחד הם העשרון שבעבורו היתה הקמיצה. [אבל החלק שהופרש תחת האבוד לא הותר כי קמיצה מהאבוד אינה מועילה בעבורו שאינם שייכים יחד]. **וכן אם קמץ מהחלק שהופרש תחת האבוד, שיריו של החלק הזה שנקמץ, וכן החלק הראשון כולו נאכלים**, כדין שיירי המנחה, כי שניהם יחד הם העשרון שבעבורו היתה הקמיצה. [אבל החלק שאבד לא הותר, כי קמיצה מזה שהופרש תחתיו אינה מועילה בעבורו, שאינם שייכים יחד]. **אבל אם קמץ מהחלק הראשון, מאחר ששני החלקים האחרים עמדו להיקרב עמו, אין לדעת עבור מי מהם היתה הקמיצה יחד עמו, ולכן שניהם אינם נאכלים, ורק שייריו של החלק הנקמץ עצמו נאכלים.**

ולדעת אביי – מאחר שכולם באו עבור אותה מנחה, כולם נחשבים כדבר הבא יחד, ולכן, **מכל חלק שקמץ, אין לדעת עבור מי היתה הקמיצה מלבדו, ולכן רק שייריו שלו נאכלים**, אבל שאר שני החלקים אינם נאכלים.

ומכל מקום, אף שיש כאן עשרון וחצי, אין לומר שכוונת הכהן לקמוץ עבור הכל [שאז מאחר שבאמת אין המנחה אלא עשרון נמצא שליש הקומץ על חולין ואינו ראוי להיקרב], כי באמת דעת הכהן לקמוץ קומץ אחד עבור עשרון אחד בלבד, וחצי העשרון הנותר יהיה חולין, והעשרון שהכהן קומץ עבורו, חציו הוא החלק שקמץ ממנו, וחציו השני אינו ידוע, ולכן יש כאן שיעור שלם של קומץ, על מנחה של שיעור עשרון, [חצי מהמנחה ידוע, והוא החלק שקמץ ממנו, וחציה השני אינו ידוע].

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות יתקבלו בברכה:

עבור הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248